

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.I.222/2011/10.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Budapesten, 2011. évi november hó 29. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A csalás büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Fővárosi Főügyészség valamint a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálv a Budapest XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 11.B.XX.1780/2006/39., valamint a Fővárosi Bíróság 27.Bf.XX.7545/2010/10. számú ítéleteit megváltoztatja annyiban, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Egyebekben a határozatokat hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság a 2010. január 21. napján kihirdetett 11.B.XX.1780/2006/39.számú ítéletével a terheltet a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő jelentős kárt okozó csalás büntette miatt 1 évi, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte. Kötelezte őt 81.340 forint bűnügyi költség

megfizetésére, ellenben a magánfél polgári jogi igényét a törvény egyéb útjára utasította.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a büntetlen előéletű terhelt a K. és T. Bt. beltagjaként a cége nevében adás-vételi szerződést kötött három darab Skoda Fabia típusú gépkocsira, amelyek megvásárlásához összesen 9.235.350 forint hitelt vett igénybe a PBH Zrt.-től. Mindhárom hitel ütemezése 72 hónap időtartamú volt, gépkocsinként havi 53.543 forint, összesen 160.629 forint törlesztő részlet megfizetése mellett.

Az így megvásárolt gépkocsik a K. és T. Bt. tulajdonába kerültek úgy, hogy a hitelintézet elidegenítési és terhelési tilalmat valamint opciós jogot tartott fenn az autókra és azokat a közhitel nyilvántartásba bejegyeztette.

A terhelt a szerződés megkötésétől addig, amíg ő volt a cég képviselőre jogosult tagja - 9 hónap alatt - egyetlen részletet sem fizetett meg a hitelintézetnek, ezért az a nemfizetés miatt a szerződést felmondta és élt az opciós joggal.

Bár a terhelt a szerződés megkötésekor és azt követően is olyan anyagi helyzetben volt, hogy a törlesztő részleteket megfizethette volna, azonban az a későbbi magatartásából megítélhetően már eleve szándékában sem állt, a pénzügyi intézetet a valós fizetési szándéka felől megtévesztette.

Ezt követően a terhelt 2006. január 18-án a céget átadta a kölcsönszerződéssel megvásárolt gépkocsikkal együtt, a cég és a gépkocsik átadásáról a hitelintézetet nem tájékoztatta.

A gépkocsik sorsa ismeretlen, az okozott 9.235.350 forint kár nem térült meg.

Az elsőfokú ítéletet az ügyész tudomásul vette; ellene a terhelt és védője felmentés érdekében fellebbeztek.

A védelmi fellebbezéseket elbírálva, a másodfokon eljáró Fővárosi Bíróság a 27.Bf.XX.7545/2010/10. számú, 2010. november 16. napján kelt ítéletével az elsőfokú határozatot annyiban változtatta meg, hogy a terheltet a P.B. Zrt. részére kötelezte 9.235.350 forint kártérítés, annak 2005. április 5. napjától járó törvényes kamatának, és az állam részére 554.121 forint eljárási illetéknek a megfizetésére; egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A kerületi bíróság által megállapított tényállást helyesbítette, illetve kiegészítette a következőkkel:

A terhelt az erkölcsi bizonyítványából megállapíthatóan büntetett

előéletű. Őt a Miskolci Városi Bíróság a 30.B.2195/2002/7. számú, 2002. december 9. napján jogerős ítéletével lopás büntette miatt egy évi - végrehajtásában három évi próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte; tehát a jelen ügyben elbírált cselekményét felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt valósította meg. Emellett ugyanez a bíróság 2008. május 7. napján jogerősen, a 19.B.2822/2007/27. számú ítéletével adócsalás büntette miatt 100.000 forint pénzbüntetésre is ítélte, így ellene egy másik büntetőeljárás is folyamatban volt amikor a csalás büntettét elkövette.

Rögzítette továbbá, hogy a hitelintézet a szerződéseket 2005. július 21. napján mondta fel.

A jogi indokolás körében a másodfokú bíróság egyebek mellett a következőkre is rámutatott:

Az eljárás során beszerzett APEH igazolás szerint a terhelt 2005-ben 12 millió forint bevételt közölt, ennek ellenére 9 millió forint hitelt vett fel, és adócsalás miatt is a 2005. évre vonatkozóan ítélték el.

A cég eladásának ténye és módja szintén a fizetéseképtelenséget támasztotta alá, s az APEH igazolásokból is arra kell következtetni, hogy a társaságnak a hitelszerződés megkötése előtt is alig volt olyan bevétele, amelyből a törlesztőrészleteket tudta volna fizetni.

A büntetés kiszabása körében megállapította, hogy a kerületi bíróság törvénysértő büntetést alkalmazott, mivel a szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztését a Btk. 90. §-ának a) pontja kizárta, ugyanakkor a terhelttel szemben más joghátrány, mint a szabadságvesztés szóba sem kerülhetett, ezért a súlyosítási tilalom folytán hozott a büntetés tekintetében helybenhagyó határozatot.

* * *

Az első- és másodfokú ítélet ellen a terhelt terhére, a törvényes határidőn belül, a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában írt okból a Fővárosi Főügyész nyújtott be felülvizsgálati indítványt amiatt, hogy a kiszabott szabadságvesztés végrehajtását a büntető anyagi szabályt megsértve, kizáró ok ellenére függesztették fel az eljárás bíróságok.

A főügyészi indítvány arra irányult, hogy a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú ítéletet helyezze hatályon kívül, és a másodfokú bíróságot utasítsa új eljárásra.

Utalt az indítvány arra is, hogy a korábbi felfüggesztett

szabadságvesztése a terheltnek már elévült, annak utólagos végrehajtása ezért nem lehetséges.

A Legfőbb Ügyészség írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt fenntartotta azzal, hogy a Legfelsőbb Bíróság maga hozzon a törvénynek megfelelő határozatot. (BF.678/2011.)

Az ügyészi felülvizsgálati indítvány benyújtását követően a terhelt védője is felülvizsgálati indítvánnyal élt az első- és másodfokú határozat ellen.

Felülvizsgálati okként szintén a Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontját jelölte meg.

Indokainak lényege szerint az eljárásban nem volt kétséget kizáróan bizonyított, hogy a terheltet a szerződés megkötésekor a bank tévedésbe ejtésének szándéka vezette. A fizetőképessége tekintetében egymásnak ellentmondó ténymegállapításokat tettek az eljárás bíróságok.

Az elsőfokú bíróság ugyanis azt rögzítette: a cég pénzügyi mutatói magasak voltak; a vállalt kötelezettségeit teljesíteni tudta volna. Ezzel szemben a másodfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a terhelt által vezetett gazdasági társaság már a hitelszerződések megkötésekor is kedvezőtlen anyagi helyzetben volt.

Emellett - a védő érvelése szerint - megalapozatlanul vetették el azt a terhelti védekezést, ami a gépkocsik megvásárlásának céljával volt kapcsolatos.

Nem értékelték kellően MB tanú vallomását, holott nevezett tanú alátámasztotta azt a terhelti állítást, hogy a remélt üzleti bevétele utóbb hiúsult meg. Végül nem tulajdonítottak jelentőséget az eljárás bíróságok annak sem, hogy a hitelszerződések felmondásáról a terhelt nem értesült.

Mindezekre figyelemmel a büntető ítéletekkel egy polgári jogvita szankcionálására került sor; következtésképpen a terhelt felmentése indokolt.

A Legfelsőbb Bíróság nyilvános ülésén a védő az indítványában foglaltakat változatlanul fenntartva a terhelt felmentését kérte. Kitért arra is; megítélése szerint tévesen hivatkozott a Fővárosi Bíróság ítéletének 4. oldalán a sikkasztás bűncselekményének megállapíthatóságára - hiszen a vásárolt gépkocsik tulajdonjogát a K. és T. Bt. megszerezte; a terhelt pedig nem a gépkocsikat, hanem magát a társaságot értékesítette.

A legfőbb ügyész képviselőjének álláspontja szerint a támadott ítéletekben a bűnösségre vont következtetés törvényes; a védői felülvizsgálati indítvány nélkülözi a megfelelő ténybeli alapot; e

tekintetben a támadott ítéletek hatályban tartása indokolt. Ugyanekkor az alapeljárásban a terhelt előéletére vonatkozó tények helyesbítésre kerültek. Erre figyelemmel pedig a szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztése anyagi jogi szabályt sért, s nincs akadálya annak, hogy ebben a körben a Legfelsőbb Bíróság maga hozzon a törvénynek megfelelő határozatot.

* * *

A Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében a bíróság jogerős ügydöntő határozata felülvizsgálatának van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor.

A Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontja a felülvizsgálat lehetőségét akkor biztosítja, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.

Az ügyészi felülvizsgálati indítvány ez utóbbi felülvizsgálati okon alapult, miután az a büntetés kiszabásánál tételes anyagi jogi szabály, a Btk. 90. § a) pontjában írt rendelkezés sérelmére hivatkozott.

A védő indokait elemezve rögzíthető, hogy bár felülvizsgálati okként ugyancsak a Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontját hívta fel, azonban tartalmilag az a) pont alá eső érveket hozott fel, amikor arra hivatkozott, hogy a terhelt bűnösségének a megállapítására törvényi tényállási elem hiányában - a tévedésbe ejtés kellően nem bizonyított volta miatt - került sor.

A Legfelsőbb Bíróság elsődlegesen a védelmi indítvány helytállóságát vizsgálta, mivel annak alapossága az ügyészi indítvány okafogottá válását eredményezi.

A felülvizsgálati indítványt azonban nem találta alaposnak .

A Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozat által megállapított tényállás kötelezően irányadó; a tényállás felülvizsgálati indítványban nem támadható.

Az idézett eljárási szabályból következően tehát azt, hogy valamely ügyben törvénysértő-e a bűnösség megállapítása a Legfelsőbb Bíróság is kizárólag a támadott ítéletben rögzített tények alapul vételével vizsgálhatja és az indítványban hivatkozott jogsértésnek is az ítéleti tényeken kell alapulnia.

A jelen esetben viszont olyan anyagi jogi jogsértést, amely az

irányadó tényálláshoz képest eredményezte volna a terhelt bűnösségének a törvénysértő megállapítását, a védő nem jelölte meg. Indítványában ugyanis a törvényi tényállási elem, konkrétan a szándékos tévedésbe ejtés hiányát nem az irányadó tények alapján állította. Ehelyett valójában a tényállás megalapozottságát vonta kétségbe, amikor azzal érvelt, hogy a tényállásnak a vonatkozó része, miszerint a terhelt a hitelszerződések megkötésekor „a pénzintézetet a valós fizetési szándéka felől megtévesztette” az általa felhozott körülmények miatt kellően bizonyított nem volt.

Miután a védelmi indítvány egyéb indokait tekintve is a terheltnek az alapeljárásban már előterjesztett, de az eljáró bíróság által el nem fogadott védekezéséhez igazodott - és ekként eltérő tényállást vett alapul - az a felmentést célzóan a törvényben kizártnak bizonyult.

Az irányadó tényállás alapján az eljáró bíróságok törvényesen minősítették a terhelt cselekményét jelentős kárt okozó csalás büntetettének.

A Fővárosi Bíróság helytállóan mutatott rá, hogy a terhelt esetében a 3/2009. BJE. számú büntető jogegységi határozat alapján sem lehetett eltérő jogi következtetésre jutni. A terhelt mint a betéti társaság beltagja, és képviselője nemhogy esetlen egy törlesztő részletet nem fizetett meg, hanem az elidegenítési- és terhelési tilalom, valamint a sértett hitelintézet részéről kikötött opciós jog ellenére a hitelszerződések 2005. július 21-én történt felmondása után, 2006. január 18-án a gépkocsikkal együtt a társaságot is más személyeknek adta tovább.

Az időtényezőkre és a vételi jogra figyelemmel pedig helytállóan utalt a Fővárosi Bíróság, illetve a legfőbb ügyészi átirat is arra, hogy a terhelti magatartás a csalási szándék bizonyítottságának hiányában is hasonló súlyú bűncselekmény - sikkasztás - megállapítására lenne alkalmas.

A Be. 423. § (4) bekezdésében írt rendelkezésnél fogva a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot - a feltétlen eljárási szabálysértések kivételével, amelyet a jelen ügyben nem észlelt - csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

Miután a cselekmény minősítése törvényesnek bizonyult, a büntetés felülvizsgálatára, mert annak a Be. 416. § (1) bekezdés szerinti törvényi előfeltétele hiányzott, a védelmi indítvány alapján nem kerülhetett sor.

Nem adott arra lehetőséget az ügyészi indítvány sem, amelyet egyébként a Legfelsőbb Bíróság alaposnak talált.

Az iratok alapján a másodfokú bíróság által helyesbített tényállás szerint a terhelt a jelen ügyben elbírált szándékos cselekményét, a lopás miatt kiszabott szabadságvesztés büntetésének a próbaideje alatt követte el. A másodfokú bíróság határozatának indokolása ugyan utalt a kiszabott szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének kizártságára, azonban a súlyosítási tilalom folytán az elsőfokú bíróság ítéletét ebben a körben nem változtathatta meg és a felfüggesztő rendelkezést nem mellőzhette. Abból a körülményből, hogy a másodfokú bíróság a Btk. 90. §-ának a) pontját jelölte meg a felfüggesztés lehetőségét kizáró szabályként, az következik, hogy a Btk. 2. §-ának főszabálya szerint a cselekményt - helyesen - az elkövetése idején hatályban lévő törvény szerint bírálta el. Ekként viszont - azonosan az elbírálás idején hatályban levő büntetőtörvény 91. § (1) bekezdésének c) pontjában írt rendelkezéssel - a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának a felfüggesztésére a törvényben rögzített kizáró ok, - szándékos bűncselekmény szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaideje alatti elkövetése - ellenére került sor.

A Legfelsőbb Bíróság ezért az ügyészi felülvizsgálati indítványnak helyt adott, és a támadott határozatokat ebben a részében a Be. 427. § (1) bekezdés b) pontjának alkalmazásával megváltoztatva, a felfüggesztő rendelkezést mellőzte.

Tekintve, hogy az indítvány kizárólag a felfüggesztő rendelkezés ellen irányult, a Be. 423. § (4) bekezdésének fentebb már idézett rendelkezéséhez képest a Legfelsőbb Bíróság közügyektől eltiltást sem alkalmazhatott.

Mindezekre figyelemmel egyebekben hatályukban fenntartotta a sérelmezett határozatokat.

Az ítélet elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja.

Az ismételt felülvizsgálati indítvánnyal kapcsolatos tájékoztatás a Be. 418. §-ának (3) és 421. §-ának (3) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2011. november 29.

Dr. Belegi József s. k. a tanács elnöke, Dr. Horváth Ibolya s. k. előadó bíró, Dr. Mészár Róza s. k. bíró

A kiadmány hitelével:

bíróági tisztviselő
MTné